Nr. 17. Kraków, 2 września 1909. Rok XII.

GAZETA LOSOWAŃ i HANDLOWA
MERKURY

Warunki prenumeraty.
W Krakowie:
Rocznie z dostawą do domu . . . . kor. 3·40
Na prowincyę . . „ 3·60
Do Król. Polskiego „ 6·—
Do innych państw europejskich . . „ 7·—

Numer pojedynczy 20 hal.

Prenumeratę przyjmuje Administracya oraz Biuro dzienników pp. Hopcasa i Salomonowej w Krakowie, we Lwowie: Biuro Dzienników: S. Sokołowskiego (Pasaż Hausmana).

DWUTYGODNIK
z dokładnym wykazem bieżących ciągnień losów, listów zastawnych i innych papierów wartościowych z dodatkiem corocznym: **Rocznik finansowy.**

Działy: ekonomiczny, handlowy, asekuracyjny i informacyjny.

Redakcya i administracya w Krakowie, Rynek główny 5.
Nr telefonu 354.

Wychodzi (bezpośrednio po każdem ważuem ciągnieniu) 2 i 16 każdego miesiąca.

Ogłoszenia po 15 hal. od wiersza, reklamy 40 hal. przyjmuje Administracya oraz Rudolf Mosse w Wiedniu (także w Berlinie, Wrocławiu, Hamburgu itd.)

Kraków Rynek główny nr. 5 Nr. telefonu 354. **Kraków.**

TREŚĆ:

Losy węgierskie Bazylika z roku 1886.

(Ungarische Dombau-Lose).

49 losowanie dnia 1 września 1909 w Budapeszcie

(Telegram „Merkurego").

A. Ciągnienie premiowe.

Ser.	Nr.	Koron	Ser.	Nr.	Koron	Ser.	Nr.	Koron
118	20	50	3246	62	100	5787	38	50
275	71	50	3443	5	1000	5833	23	100
410	22	100	3461	98	50	6335	22	100
440	52	100	3567	21	50	6357	35	50
1134	76	50	3647	79	50	6632	62	50
1283	14	50	3902	45	200	6662	97	100
1457	72	100	4271	12	50	6808	18	100
1474	32	100	4499	91	1000	6824	54	100
1626	46	50	4726	87	100	7001	85	**20000**
1805	43	50	4833	98	200	7082	4	50
1809	43	100	4838	97	50	7372	27	100
2411	97	50	5205	69	100	7743	83	100
2576	75	100	5282	78	50	7886	12	100
2770	20	50	5667	32	100			
2881	92	100	5672	29	100			

Powyższe wygrane wypłaca się począwszy od dnia 2 listopada 1909 z zatrzymaniem kuponu premiowego, los zaś sam, który musi być wyciągniętym w jednym z następnych ciągnień amortyzacyjnych, zwraca się właścicielowi napowrót.

B. Ciągnienie amortyzacyjne.

Wylosowano następujące 43 seryj: 92 400 453 705 737 918 980 **1**191 377 622 734 767 851 **2**351 **3**327 508 655 791 820 **4**085 167 304 406 498 735 **5**167 199 442 464 500 822 **6**157 275 289 316 447 864 942 993 **7**040 145 571 685.

4300 losów zawartych w powyższych 41 seryach wypłaca się począwszy od 2 listopada 1909 kwotą kor. 14, zwraca się zaś właścicielowi kupon premiowy, który bierze udział we wszystkich następnych ciągnieniach premiowych tak samo jak los.

Następne losowanie 1 marca 1910.

Tabela wypłat powyższych wygranybh w koronach:

Wygr.	Pod. 20%	Netto	Wygr.	Pod. 20%	Netto
20000	2000	18000	100	10	90
1000	100	900	50	5	45
200	20	180	14	.	14

Losy węgierskie czerw. Krzyża z r. 1883.

(Ungarische Kreuz-Lose v. J. 1883).

65 losowanie dnia 1 września 1909 w Budapeszcie.

(Telegram „Merkurego").

A. Ciągnienie premiowe

Ser.	Nr	Koron	Ser.	Nr	Koron	Ser.	Nr	Koron
278	39	200	3386	51	100	6519	64	100
389	52	1000	3514	23	50	6596	55	1000
784	66	100	3740	18	100	6857	40	50
903	88	100	3805	59	50	6901	78	50
944	26	100	3985	87	100	7181	79	50
1072	39	50	4616	29	200	7405	93	100
1507	29	100	4789	33	100	7616	58	50
1933	38	50	4951	12	50	7643	17	50
1997	98	100	5039	99	**20000**	7753	19	100
2178	36	100	5397	21	100	7895	50	100
2505	02	100	5524	67	50	7917	39	100
2665	9	50	6050	17	50	7945	76	100
3253	12	50	6205	47	100	7983	37	50
3279	10	50	6252	76	100			
3296	93	100	6403	16	50			

Powyższe wygrane wypłaca się bez potrącenia od 1 października 1909 r. z zatrzymaniem kuponu premiowego; los sam zaś, który musi być wylosowanym w następnych ciągnieniach amortyzacyjnych, zwraca się właścicielowi.

Ciągnienie amortyzacyjne.

Wylosowano następujące 50 seryj: 61 254 767 **1**121 236 471 621 951 **2**018 133 205 449 629 700 827 973 **3**456 540 864 **4**129 165 214 270 877 991 **5**219 285 348 475 753 802 840 859 **6**075 137 236 377 444 631 686 802 860 **7**046 183 185 251 451 501 592 894

5000 losów zawartych w powyższych 50 seryach wypłaca się począwszy od 1 paździiernika 1909 kwotą 16 kor., zwraca się zaś właścicelowi kupon premiowy, który bierze udział we wszystkich następnych ciągnieniach premiowych, jak los.

Następne losowanie dnia 1 marca 1910 r.

Losy węgierskie Banku hipot. bezproc.

(Prämien-Obligationen der Ungar. Hypotheken-Bank).

Losowanie dnia 25 sierpnia 1909 r. w Budapeszcie.

Ser. 108	Nr. 19	K.	500	Ser 2118	Nr. 14	K.	500
„ 430	„ 99	„	500	„ 2814	„ 20	„	1.000
„ 516	„ 17	„	500	„ 2827	„ 61	„	500
„ 1336	„ 2	lit. A	**500.000**	„ 2870	„ 88	lit. A	10.000
„ 1336	„ 2	lit. B	50.000	„ 2870	„ 88	lit. B	5.000
„ 1774	„ 64	K.	500	„ 2904	„ 91	K.	500
„ 2070	„ 93	lit. A	1.000	„ 3158	„ 32	„	500
„ 2070	„ 93	lit. B	5.000	„ 3474	„ 8	„	1.000

Po **200** koron wygrały: lit. A i B.

Serya	Nr.	Serya	Nr.	Serya	Nr.	Serya	Nr.	Serya	Nr.
50	74	560	39	1549	17	2271	67	2813	55
89	78	582	30	1573	49	2314	24	2856	87
123	55	649	2	1603	28	2320	84	2884	99
182	72	650	16	1667	14	2351	98	2888	48
156	92	779	94	1715	88	2370	63	2891	35
176	34	782	23	1853	65	2371	41	2909	43
177	24	909	1	1865	74	2375	46	2983	64
202	47	915	70	1872	28	2400	53	2995	67
219	17	917	1	1877	59	2436	4	2999	81
305	81	966	7	1905	9	2478	57	3045	3
324	59	1044	21	1914	92	2484	98	3060	5
326	64	1055	54	1990	71	2500	98	3113	96
355	9	1091	47	2000	90	2527	52	3229	56
360	16	1123	59	2015	15	2672	90	3363	65
370	9	1195	96	2023	82	2688	92	3390	22
ç94	63	1211	51	2050	69	2700	91	3408	37
396	33	1234	84	2196	91	2726	95	3418	77
483	84	1351	87	2210	74	2774	36	3453	97
544	86	1460	67	2220	42	2796	69	3482	18
546	42	1508	34	2231	72	2808	92	3483	49

Wypłata od 1 listopada 1909.

5% Listy Zastawne Lubelskiego Towarzystwa Kredowego Miejskiego.

Losowanie dnia 10 (23) sierpnia 1909 r.

Po rub. **1000** Nr. **10**026 277 405 431 538 864 963 991 **11**019 045 217 386 547 608 705 793 888.

Po rub. **500** Nr. **15**193 437 558 885 894 918 920 969 **16**130 174 382 406 453 461 666 797 860 **17**017 032 087.

Po rub. **250** Nr. **20**126 183 198 281 514 531 696 699 902 903 958 **21**145 425 486 494 503 776 782.

Po rub. **100** Nr. **25**011 088 147 160 524 597 798 **26**323 324 413 447 005 547 588 649 692 697 722.

Wypłata począwszy od dnia 1 stycznia 1910 r.

Haussa giełdowa.

Wbrew oczekiwaniu martwy sezon był w bieżącym roku dla giełdy bardzo wydatny. W ślad za Nowym Yorkiem, gdzie ażyotaż giełdowy święcił prawdziwe tryumfy, rozpoczęła się w Wiedniu, następnie w Berlinie, haussa, która trwa bez przerwy przez cały sierpień. O rozmiarach zwyżek kursowych daje obraz następująca tabela:

	1/7 1909	23/8 1909	Zwyżka kor
Akcye kredytowe	637·50	653·50	26·—
Węg. kredyty	752·—	760·—	8.—
Laenderbanki	452·—	472·—	20·—
Staatsbahny	723·—	756·—	33·—
Żegl. par. na Dunaju	950·—	1010·—	60·—
Lloyd	470·—	505·—	35·—
Alpiny	641·—	702·—	61·—
Prager Eisen -	2545·—	2790·—	245·—
Rima Muranyi	574·—	606·—	32·—
Brüxer Kohlen	720·—	756·—	36·—
Westböhmische Kohlen	447·—	476·—	29·—
Allgemeine Bau	170·—	186·—	16·—
Felten & Guilleaume	1005·—	1044·—	39·—
Gal. karpackie	668·—	730·—	62·—
Hirtenberger	1055·—	1079·—	24·—
Fabryki broni	643·—	683·—	40·—
Poldihütte	445·—	479·—	34·—
Czeskie cukrown.	189·—	213·—	24·—
Leykam Josefsthal	448·—	465·—	17·—
Staatsbahn Genussscheine	251·—	278·—	27·—

W haussie nie brały udziału walory lokacyjne, które notują bez zmiany.

W zeszłym tygodniu na giełdzie nowoyorskiej obraz zupełnie się zmienił. Choroba głównego przedsiębiorcy kolejowego miliardera Harrimana, wywołała obawy, że nagromadzone przez niego walory mogą być rzucone na targ. Wskutek tego kursa z dnia na dzień obniżały się o kilka procent. Należy się więc mieć na baczności, gdyż i u nas po raptownej haussie nastąpić może raptowna baissa.

Renty rosyjskie.

Od dłuższego czasu targ walorów lokacyjnych jest stagnujący. Jedynym wyjątkiem są renty rosyjskie

które są stale poszukiwane. Kursa z tego powodu dość znacznie się podniosły, jak to illustruje następująca tabela:

	Przed wojną 9/2 1904	Zawarcie pokoju 30/8 1905	Rozwiązanie I dumy 23/7 1906	15/7 1909	Dziś
4% renta złota	97·20	90·20	70·—	87·—	89·60
4½% „ z r. 1905		95·80	84·25	99·—	99,50
4% renta wewnętrzna	95·50	92·50	62·—	84·30	87·—
4% prior. Władikawkaz	97·40	90·50	71·—	86·90	90·—
Ruble (w markach)	216·—	216·15	212·10	216·10	216·80

Zwyżki są więc bardzo znaczne. Kapitaliści rosyjscy, którzy lokowali podczas rozruchów kapitały zagranicą, mają obecnie większe zaufanie do swoich walorów. Dobre urodzaje w Rosyi przyczyniają się również do wzbogacenia się kraju, a dobrobyt odbija się pomyślnie na obniżeniu stopy procentowej i chęci lokacyj kapitałów.

Hakatyzm przemysłowy.

Gdy przed kilkoma laty prześladowanie żywiołu polskiego w Prusach nie zatrzymało się nawet przed niewinnemi dziećmi szkolnemi, gdy wypadki wrzesińskie zwróciły na siebie uwagę świata cywilizowanego, wywołując manifestacye protestu i oburzenia, ludność polska dotknięta w swych najświętszych uczuciach, szukała dróg odwetu, których najpowszechniejszą miał być bojkot wszystkiego co pruskie, a przedewszystkiem handlu pruskiego.

Tymczasem niektórzy przedstawiciele przemysłu pruskiego, którzy wraz z handlem uroczyście wyrzekli się wówczas solidarności politycznej ze swym rządem, aby uspokoić wezbrane fale oburzenia narodu polskiego obecnie stanęli w przednich szeregach wojującego hakatyzmu. Jak bowiem donosi *Breslauer Zeitung,* jeneralny dyrektor Huty Laura na górnym Szlązku, wygłosił na uroczystości fabrycznej mowę, ziejącą wprost nienawiścią do polaków, bez względu na to, że sporo robotników Huty Laury jest polskich i że Huta Laury ma swe zakłady filialne w Zagłębiu, na terytoryum Królestwa Polskiego.

Tajny radca górniczy, pan Hilger, samowładnie panujący w Hucie Królewskiej kreśląc w posępnych barwach przyszłość hutnictwa górno-szlązkiego, pozbawionego własnej rudy i włoczonego między rynki rosyjsko-polskie i austryackie, odgradzających się wysokiemi baryerami cłowemi, upatruje jedyną deskę ratunku w subwencyi państwowej, za którą uważa obniżki stawek taryfowych. Konieczność tej subwencyi p. Hilger motywuje przedewszystkiem względami kapitalistycznemi; w przemyśle górnoszlązkim uwięziono 200 milionów marek, którym grozi zagłada. Potem znajduje w tej industryi zatrudnienie 45,000 robotników, otrzymujących milionowe płace, wydatkowane na miejscu z korzyścią dla handlujących oraz dla skarbu, jako głównego poborcy podatkowego. Upadek więc przemysłu górniczego i hutniczego stanowiłby stratę zarówno dla ludności jakoteż dla państwa.

Dotąd wszystko w porządku. Wszakże główny dyrektor Huty Laury zachował sobie jeszcze jeden argument, który widocznie jako najsilniejszy i najbardziej trafiający do przekonania obecnego rządu berlińskiego — przytacza na samym końcu, a mianowicie: przemysł hutniczy państwo musi, zdaniem p. Hilgera, dlatego popierać, że stanowi silną twierdzę (Bollwerk) przeciwko zalewowi żywiołu polskiego na górnym Szlązku. I to mówi kierownik przedsiębiorstwa, utrzymującego nietylko ożywione stosunki handlowe w Królestwie Polskiem, ale mającego w granicach tegoż Królestwa swe zakłady filialne.

Jest to co najmniej ciężkiem uchybieniem przeciwko elementarnym zasadom kurtuazyi. Jeżeli się jest w cudzym domu, nie można go obrzucać kamieniami. Przekonania polityczne jednego dyrektora Huty Laury są jego osobistą własnością i są one dla nas obojętne. Z chwilą jednak, gdy występuje w charakterze urzędowym, jako reprezentant jednego z największych przedsiębiorstw przemysłowych, gdy przemawia do wielu tysięcy ludzi — sprawa inaczej się przedstawia. Wchodzi bowiem mówca na drogę agitacyi politycznej, skierowanej przeciw tym, którzy dla przedsiębiorstwa pracują, bądź jako robotnicy, bądź jako odbiorcy. Pierwszych nie wolno było zużywać jako narzędzia partyjnego, drugich nie należało dotknąć; to też nie powinni zwlekać z należytą odprawą.

Ekspansya ekonomiczna Niemiec, jako źródło niepokoju światowego.

Żyjemy w okresie, kiedy interesy ekonomiczne narodów i państw wywierają potężny, niemal decydujący, wpływ na ich politykę wewnętrzną i zewnętrzną. Najlepszym tej tendencyi przykładem są Niemcy współczesne.

Kolosalny ich rozwój ekonomiczny stał się przedewszystkiem owym trwałym kitem państwowym, który spoił poszczególne szczepy niemieckie w jeden ustrój gospodarczy. On to skuteczniej, niż polityka wielkich i małych dynastyi, zwalcza i tłumi tradycye i dążności separatystyczne, rozwinięte w małych

państewkach, tworzących to wielkie imperyum. On też pcha je do coraz szerszej ekspansyi ekonomicznej na zewnątrz, do odebrania rynków zbytu innym, a współzawodnictwo takie musi niechybnie doprowadzić w końcu do starcia z przeciwnikiem i na polu politycznem. On wreszcie, z nieubłaganą konsekwencyą, wiedzie Niemcy do coraz większej koncentracyi przemysłowo-handlowej oraz do proletaryzacyi mas, zaostrzając jednocześnie antagonizmy klasowe, powiększając nieustannie liczebnie proletaryat w społeczeństwie i podważając tem samem ustrój panujący „Spiessbürgertum'u“.

I rzeczywiście. Jeżeli przypomnimy sobie w myśli całe 38-letnie istnienie mocarstwa niemieckiego i zestawimy porównawczo wszystkie jego machinacye polityczne z ekspansyą handlowo-ekonomiczną, to przekonamy się naocznie, że w ostatniej dziedzinie Niemcy osiągnęły rezultaty stokroć większe, niż w polityce międzynarodowej, na militaryzmie opartej. Kiedy od r. 1871 do 1907 r. ludność Niemiec powiększyła z 40 do 61 milionów, a więc o $50^{0}/_{0}$; kiedy armia ich na stopie pokojowej wzrosła z 400,000 do 650,000, zatem przeszło o $60^{0}/_{0}$, handel zewnętrzny Niemiec w tym samym czasie powiększył się blisko o $1000^{0}/_{0}$, dosięgając kolosalnej (w 1907 r.) sumy, tj. 16 miliardów marek. To też kiedy przed laty 38 państwo niemieckie, w zaraniu swego istnienia, zajmowało pod względem ekspansyi ekonomicznej piąte z kolei miejsce w szeregu mocarstw świata, obecnie wysunęło się na drugie miejsce, mając przed sobą do zdystansowania jedynie Anglię, z którą też o palmę pierwszeństwa rozpoczęło walkę zaciętą.

Jak się ta walka między obydwoma współzawodnikami o hegemonię światową w dziedzinie ekonomicznej rozwija i wzmaga intensywnie, widać jasno z cyfrowych danych wzajemnego wyścigu.

Jeszcze przed laty 25-ciu handel ogólny Niemiec ustępował pierszeństwa handlowi ogólnemu Francyi, a wywóz ze Stanów Zjednoczonych Am. Półn. był również wyższy od niemieckiego wywozu, jak to przedstawia tablica poniższa, zawierająca dane dla 1883 roku, w milionach marek wyrażone. Podówczas Anglia o konkurencyi ze strony Niemiec jeszcze nie myślała:

	Przywóz	Wywóz	Handel ogólny
Anglia	8,538	4,796	13,334
Francya	3,842	2,762	6.604
Niemcy	3,262	3,270	6,532
Stany Zjedn.	3.866	3,340	7,226

Po upływie niespełna lat ośmiu ten stosunek wzajemny w handlu światowym ulega radykalnej zmianie. W roku bowiem 1891 kształtuje się w ten sposób:

	Przywóz	Wywóz	Handel ogólny
Anglia	8,896	5,051	13,947
Niemcy	4,151	3,175	7,326
Francya	3,862	2,892	6,754
Stany Zjedn.	3,479	4,076	7,555

Niemcy wyprzedzają w tym roku Francyę w dziedzinie handlowej pod każdym względem. Dobiegają nawet do stopnia napięcia handlowego w Stanach Zjednoczonych i rozwijają swój handel tak dalece, że zaczynają czynić konkurencyę poważną handlowi angielskiemu.

Przechodzi jeszcze lat 10 i Stany Zjednoczone zostają zdystansowane przez Niemcy. W r. 1901 handel czworga współzawodników wynosił:

	Przywóz	Wywóz	Handel ogólny
Anglia	11,447	6,332	17,779
Niemcy	6,016	4,825	10,841
Francya	3,965	3,563	7,528
Stany Zjedn.	4,268	6,273	10,541

Mija znowu lat 5 i stosunek między wywozem angielskim a niemieckim silnie, znacząco, przesuwa się na korzyść Niemiec. Niemcy wysuwają się odtąd, jako niebezpieczny konkurent Anglii, tem groźniejszy, że obejmuje jedne i te same, co Albion, wyroby przemysłowe. Cyfry urzędowe dla r. 1905 określają handel światowy tak:

	Przywóz	Wywóz	Handel ogólny
Anglia	11,543	6,738	18,381
Niemcy	8,022	6,359	14,381
Stany Zjedn.	4,952	6,718	11,770
Francya	3,865	3,942	7,807

Różnica zatem w tym pamiętnym roku między wywozem angielskim a niemieckim wynosiła wszystkiego około 400 mil. marek i zmniejsza się odtąd stale.

Ta właśnie rywalizacya na polu handlu światowego, to współzawodnictwo ekonomiczne, w którem Niemcy biorą górę, stanowi główne źródło wzmagającego się między obydwiema potęgami antagonizmu narodowego i politycznego. Stałe wypieranie z rynków świata wyrobów angielskich przez towary niemieckie, grozi poderwaniem podstaw ekonomicznych Anglii, musi tedy w końcu, w celu choćby samoobrony, doprowadzić do starcia. Niemcy na drodze przemysłowo-handlowej ekspansyi zatrzymać się już nie mogą, bo przemysł i handel stały się u nich główną podstawą bytu większej części ludności, jak to wykazał ostatni spis zawodowy niemiecki z r. 1907. Katastrofa wisi w powietrzu.

Ryczałtowe cyfry ostatniego spisu zawodowego w Niemczech w r. 1907 świadczą przedewszystkiem, jakiem par excellence przemysłowo-handlowem społeczeństwem są Niemcy współczesne, w których tylko nieco więcej, niż czwarta część ($28{,}65^{6}/_{0}$) ludności żyje z rolnictwa. Rolę żywiciela ($56{,}18^{6}/_{0}$) większości narodowej spełnia już szukający wszechświatowych rynków przemysł i handel. Pozbawienie go tych rynków wciągnąć musi Niemcy w ciężkie niesnaski domowe ekonomiczne i zewnętrzne polityczne.

Wyraźniej przedstawia się przejście Niemiec do gospodarki ściśle przemysłowej w zestawieniu procentowem danych ostatniego spisu zawodowego z dwoma poprzednimi. Okazuje się, że w ostatniem 25-leciu Niemcy posuwali się stale w kierunku przemiany swej struktury ekonomicznej z rolniczej na przemysłową i że nieustannie coraz szersze koła społeczeństwa niemieckiego wciągał w swe paszcze przemysł i handel.

Jeżeli na zasadzie takich cyfr ogólnych zechcemy zgruba przedstawić coraz głębiej zarysowujący się podział klasowy społeczeństwa niemieckiego, otrzymamy wówczas:

	1882	1895	1907
przedsiębiorców	5,190,718	5,474,046	5,490,288
najmitów	11,410,171	13,871,068	19,598,544

Dane te wskazują, jak prędko i jak głęboko sięga zróżniczkowanie społeczeństwa niemieckiego, spowodowane rozwojem przemysłu w ciągu ostatniego 25-lecia. Wprawdzie liczebność przedsiębiorców wzrasta, ale minimalnie, natomiast liczba najmitów powiększa się kolosalnie. Jest to charakterystyczna cecha proletaryzacyi, która wobec zastoju w Niemczech od r. 1889 na polu reform socyalnych, przyczynić się musi poważnie do wysadzenia z siodła junkra pruskiego. Jedno nieudałe zmierzenie się z Anglią może wstrząsnąć Niemcami do głębi i zakłócić dotychczasowy spokój na kontynencie. *Ech.*

Kronika handlowa.

Konsumcya cukru stale wzrasta. W bieżącej kampanii kontyngent kartelowy wynosił 85 procent, podczas gdy w zeszłym roku konsumcya wynosiła tylko 79 procent kontyngentu.

Akcye węg. tow. ubezpieczeń przeciw gradobiciu podniosły się w ostatnim czasie dość znacznie, ponieważ rok bieżący był dla tego działu ubezpieczeń bardzo korzystny. Szkody wyrządzone przez grad były znacznie mniejsze, niż w latach poprzednich.

Brak jednokoronówek. Z powodu wycofywania z obiegu srebrnych guldenów i nieuchwalenia dotychczas ustawy, powiększającej obieg srebrnych koron o 100 milionów panuje wielki brak srebrnych monet, tak że bank austro-węgierski zmuszony będzie wydawać ponownie ze swojego zapasu srebrne guldeny.

Balon Zeppelina. Cały świat interesuje się obecnie balonem Zeppelina. W Frankfurcie założono nawet tow. akcyjne z kapitałem 3 mil. marek, które zamierza urządzać regularne linie balonem à la Zeppelin. Jest to na razie obliczone więcej na zabawkę dla bogatych ludzi, gdyż w balonie mieści się najwyżej 20 osób, a jazda kilku godzin kosztuje kilka tysięcy koron.

Praskie Tow. żelazne zamierza emitować 10.000 nowych akcyj po 400 koron, na które akcyonaryusze dostaną opcyę po 1400 koron. Kurs dzisiejszy jest 2780 koron.

Cena ropy wynosi obecnie 1 kor. 75 hal. Produkcya już nie wzrasta, a w rezerwoarach jest jeszcze miejsce na 30 do 40.000 wagonów. Natomiast cena nafty dotychczas z powodu konkurencyi zależnych od Amerykanów rafineryj Vacuum Oil Company pozostała niezmienioną 23 kor. Cena ta nie pozostawia rafineryom prawie żadnego zysku, gdyż podatek wynosi 13 kor., beczka 5 koron, fracht od ropy 1 kor. 18 hal. O ile się zdaje podatek od nafty będzie jeszcze podwyższony o 4 korony.

Przemysł naftowy w Stanach Zjednoczonych zatrudnia 500.000 osób, kapitał ulokowany w tym przemyśle wynosi 400 milionów dol. Pieniężna wartość corocznie produkowanej ropy wynosi 150 mil. dol. i gazu — 50 mil. — Stany Zjednoczone rzucają na rynki światowe 60% ogólnej ilości konsumowanych materyałów świetlnych.

„Standard Oil-Comp." zajmuje stanowisko prawie monopoliczne w przemyśle naftowym amerykańskim, i na tem stanowisku umacnia się coraz bardziej, dążąc do opanowania rynków wszechświatowych. Dążenia te wywołały akcyę obronną ze strony rządów w Austryi, Rumunii i Niemczech. Nawet w Ameryce rozpoczęła się walka z monopolistycznemi tendencyami tego trustu. Anglia również obmyśla sposoby uniezależnienia się od tej potężnej organizacyi. Szkockie tow. naftowe np. zamierzają znacznie obniżyć ceny smarów i opału naftowego na zimę.

Nowość hotelowa. Hotele londyńskie wprowadziły w ostatnim sezonie pożądaną nowość. Dotychczas, jeżeli podróżny, znajdujący się w swoim pokoju, miał jakieś żądanie, to musiał dzwonić na służącego, lub pokojową, życzenie swoje objawić i o ile usługa była sprawna, polecenie po jakichś 10 minutach było spełnione. Dziś zaprowadzono zegary t. zw. oszczędnościowe (naturalnie przedmiotem oszczędności jest czas). Przy drzwiach umieszczona jest okrągła tarcza, na której wypisane są najrozmaitsze życzenia: ciepła woda, marki, fryzyer i t. d. Podróżny nastawia wskazówkę stosownie do swojej potrzeby, przyciska guzik dzwonka elektrycznego i momentalnie otrzymuje, czego żąda.

Emigracya do Ameryki w ostatnim czasie stale wzrasta. W pierwszych 7 miesiącach roku bieżącego wyjechało do Stanów Zjednoczonych przez Tryest 10035 osób, wobec 2443 w roku poprzednim, do południowej Ameryki 2851 osób wobec 2438. Ruch ten jeszcze się powiększy, gdyż zajęcia w Ameryce obecnie nie brak.

Walka o niemiecki targ naftowy przybiera ostre formy. Amerykanie to jest „Standard Oil Company" posuwa się aż do bojkotu tych detalistów, którzy kupują także naftę austryacką. Pisma niemieckie nawołują jednak publiczność, ażeby dawała pierszeństwo nafcie austryackiej, ponieważ tylko w ten sposób ochronić będzie można Niemcy przed wyzyskiem ze strony dostawców amerykańskich, którzy po zawładnięciu targu mogliby później dowolnie dyktować ceny konsumentom.

Zawieszenie ceł zbożowych. Ludność Austryi, jak się zdaje, mimo obfitego żniwa w Rosyi i Ameryce, nie doczeka się znaczniejszego obniżenia cen zboża i chleba, ponieważ sprzeciwiają się temu Węgry. Wobec znacznie niższych niż w roku poprzednim zbiorów pszenicy na Węgrzech, pojawiły się w prasie wiedeńskiej znów głośne żądania, ażeby przynajmniej na pewien przeciąg czasu obniżono cło na pszenicę i żyto zagraniczne. Żądania te zaniepokoiły agraryuszów węgierskich. Węgierska rada dla agrykultury krajowej zwróciła się natychmiast do ministra handlu Kossutha z petycyą, w której zaklina go, aby nie pozwolił wyrządzić szkody rolnictwu na Węgrzech. Kossuth odpowiedział natychmiast, że rząd austryacki nie przedłożył jeszcze rządowi węgierskiemu konkretnych propozycyi, co do zniesienia lub czasowego zawieszenia ceł zbożowych, że atoli gdyby to nastąpić miało, rząd węgierski będzie musiał bronić węgierskich producentów. Znaczy to innemi słowy, że gabinet węgierski na ewentualne zawieszenie ceł zbożowych absolutnie się nie zgodzi.

W »Kuryerze Lwowskim« czytamy następującą notatkę: Zubożały kupiec Kindler w Czerniowcach

doznał przed kilku dniami miłej niespodzianki. Oto zawezwano go do zakładu zastawniczego, w którym przed kilku miesiącami zastawił los turecki, dla uregulowania sprawy tego zastawu. Kindler przypuszczał, że wzywają go do zapłacenia zapadłych procentów, tymczasem oświadczono mu, żena jego los padła wygrana 195.000 koron, które mu też zaraz wypłacono.

Przegląd giełdowy.

Haussa giełdowa opiera swoje nadzieje głównie w przyszłości. Dotychczas bowiem bieg interesów w przemyśle nie poprawił się. Odbyt hut żelaznych nie powiększył się, zmniejszyła się tylko konkurencya niemiecka. W przemyśle tekstylnym konsumcya ciągle się zmniejsza, tak iż fabryki zmuszone są ograniczyć produkcyę. Fabryki cementu obniżyły ceny z powodu bliskiego rozwiązania kartelu o $1^1/_2$ koron, to jest 30%, fabryki papieru i skór skarżą się również na brak odbytu, cena ropy pozostała na niskiej stopie, o polepszeniu na razie nigdzie mowy niema.

Haussa dzisiejsza ma także tą wadę, że nie polega na kupnach kapitalistów, tylko na czystej grze dyferencyjnej. Gra ta jest dosyć niebezpieczną, gdyż wątpliwej reputacyi firmy wiedeńskie przyjmują zlecenia z małem pokryciem, a za lada podmuchem wiatru z przyjemnością egzekwują swoich klientów.

O wahaniach kursowych piszemy na innem miejscu. W bieżącym tygodniu poziom kursowy obniżył się o kilka koron, a to w ślad za Nowym Yorkiem, gdzie mimo bardzo korzystnej konjunktury w przemyśle spekulacya zwyżkowa doznała zawodu, a kursa miarodajnych walorów z powodu realizacyi spadły o kilkanaście dolarów.

Dzień dzisiejszy na giełdzie:

Haussa na giełdzie trwa w dalszym ciągu, a to wskutek podwyższenia cen żelaza w Niemczech. Przypuszczają ogólnie, że czas depresyi już minął i w tej nadziei, która może się okazać zwodniczą, podwyższono kursy na poziom tak wysoki, iż nawet dobra konjunktura nie byłaby dostatecznym powodem. Mamy wrażenie, że kursa miarodajnych walorów już wyżej się nie podniosą.

Do rzędu walorów faworyzowanych należą akcye Rima Muranyi, które podniosły się na 616, następnie Lombardy, które podskoczyły na 122, a to z powodu podwyższenia taryf, mające wkróce wejść w życie. Przez podwyższenie dochody powiększą się o blisko 8 milionów koron rocznie. Podniosły się również losy tureckie z 186 na $189^1/_2$, oraz losy węg. premiowe z 402 na 410. Akcye karpackie podskoczyły na 750 koron. Jako silne wymieniamy także akcye kredytowe, słabsze były akcye Prager Eisen.

Odpowiedzi Redakcyi.

Z. W. Akcye kopalni węgla w Trifail przynoszą przy dzisiejszym kursie 3%, co jest oprocentowanie stanowczo za niskie. Odradzamy więc nabycie tychże.

Z. H. w Z. Akcye krakowskiego tramwaju elektrycznego są notowane na giełdzie brukselskiej, dywidendy za ostatnie lata wynosiły $4^1/_2$%, a nie jest wykluczone, że dywidenda lat przyszłych wobec powiększenia się liczby ludności i powstających nowych dzielnic będzie coraz wyższa. Akcye te nadają się wobec tego na lokacyę kapitału, gdyż cena ich nie przewyższa kursu nominalnego, wynoszącgoe 400 K. Akcye losuje się po 400 koron, oprócz tego dostaje właściciel wylosowanej akcyi dowód uczestnictwa (Genussschein), uprawniający do każdorazowej dywidendy, przewyższającej 4%.

Akc. W razie dalszego trwania dobrego usposobienia giełdy, zarówno Zakład kredytowy jak i Laenderbank przystąpią do powiększenia kapitału akcyjnego przez emisyę nowych akcyj.

4% listy zastawne peszteńsko-ojczystej Kasy oszczędności.

31 losowanie dnia 31 sierpnia 1909 w Budapeszcie.

Po kor. **10000** Nr. 7 105 286 356 380 637 644 1300 336 812 2085 137 223 306 410 595.

Po kor. **5000** Nr. 257 423 486 614 666 706 712 774 862 997 1286 374 385 2056 510 931 3686 877 882 930 4006 124 336 415 519 628 5173 336 415 519 628 573 336 359 743 894.

Po kor. **1000** Nr.: 155 355 592 417 503 927 1052 297 405 573 655 708 829 963 982 2003 124 139 303 323 385 608 644 734 3222 222 337 368 916 4688 692 822 880 5536 580 899 931 6286 798 7455 718 8019 079 059 298 299 466 537 546 9015 093 261 393 402 492 10700 11292 356 457 591 620 715 12008 103 509 572 13006 075 918 14303 326 453 498 15190 649 656 831 993 998 16056 188 190 573 669 804 17063 121 164 185 474 556 696 867 18165 190 415 687 703 757 19096 823 834 20015 163 164 21042 792 22374 548 571 642 701 713 23148 267 649 825 24109 130 482 783 994 25630 26086 552 27055 240 548 28016 20270 465 30865 347 475 479 814 32202 819 977 32607 624 669 855 33010 087 236 415 731 856 34143 395 986 35147 571 599 619 655 660 712 749 864 36233 294 552 965 37115 663 897 38859 367 519 550 565 667 698 849 974 20026 061 257 705 40526 530 620 621.

Po kor. **200** Nr. 80 216 299 473 1612 367 934 2472 569 599 868 3072 272 487 4 121 469 708 730 895 5012 015 040 132 229 400 519 633 687 748 958 6086 172 217 7046 296 504 529 758 781 8397 811 907 9160 278 310 491 596 723 10453 537 11128 281 286 432 771 12096 252 409 937 13183 701 945 14100 137 321 379 585 637 900 15009 530 674 16083 139 247 17364 697 714 908 972 18260 338 342 499 19049 059 623 637 775 841 910 20032 599 890 913 979.

Wypłata od 1 marca 1910.

Z poprzednich losowań nie podjęto:

Po kor. **10000** Nr. 1556

Po kor. **5000** Nr. 1120 865

Po kor. **1000** Nr. 49 550 799 861 882 895 1183 279 288 056 2780 3825 4869 5414 6025 7431 8135 508 832 836 9346 958 10818 864 11006 387 12533 13833 985 15572 16204 18226 989 20462 21694 22597 829 23313 24790 26211 353 337 29054 30684 925 978 31843 847 930 32469 33259 537 779 34180 35690 36706 764 37980 38633 39146

Po kor. **200** Nr. 219 516 710 1572 2927 3682 4230 5424 431 704 822 840 6194 667 860 7101 8959 9039 974 10049 11553 12198 660 909 13342 14661 15526 16199 984 17362 830 18956 19106 214 847 20047 184 332

„CALOR“

opalanie pieców ropą naftową

Sensacyjny wynalazek.
Wielka oszczędność. Bez osadu i popiołu.
Kompletny palnik **12 koron.**
Biuro: Kraków, Dietla 101, wprost od ul. Wielopole.

Do ulokowania jeszcze kilkanaście udziałów powyższej spółki po 500 kor., zapewniających wysokie oprocentowanie kapitału.

PROMESY „MERKURA“
Losów Zakładu kredytowego II. em. po kor. 5·50
Główna wygrana 60.000 koron.
Ciągnienie 5 września 1909 r.
poleca Kantor wymiany „Merkury“ Braci Eibenschütz w Krakowie, Rynek gł. 5

Zlecenia giełdowe

wykonujemy pod najkorzystniejszymi warunkami jako zastępcy komandytowej firmy „Bauer & Simon“ w Wiedniu
Kantor wym. »Merkury« Braci Eibenschütz,
w Krakowie, Rynek gł. 5.

Koncesyonowany dom informacyjny Braci Eibenschütz w Krakowie,
Rynek gł. 5 udziela dokładnych informacyj o stosunkach kredytowych kupców i osób prywatnych.

Losy, papiery wartościowe i monety
kupujemy i sprzedajemy pod najkorzystniejszemi warunkami
Losy na spłaty miesięczne
taniej niż wszędzie!
Kantor wymiany „Merkury“ Braci Eibenschütz Kraków, Rynek gł. 5.

Grupy losowe na spłaty miesięczne:

Na **37 spłat** po **50 koron** miesięcznie:

1 los Zakł. kred. II. em. 3% Ciągnienie 5 września! **Główna wygrana 60.000 koron.**
1 los serbski 2% Ciągnienie 14 września! **Główna wygrana 80.000 franków.**
1 los Cisy (Theiss) 4% Ciągnienie 1 października! **Główna wygrana 180.000 koron.**
1 los turecki 400-frankowy Ciągnienie 1 października! **Główna wygrana 300.000 franków.**
1 los komunalny m. Wiednia Ciągnienie 2 listopada! **Główna wygrana 300.000 koron.**
1 los węg. premiowy na 100 kor. Ciągnienie 15 listopada! **Główna wygrana 150.000 koron.**

9 ciągnień rocznie, na **37 spłat** po **20 koron** miesięcznie:

1 los Zakładu kredytowego I em. 3%, 1 los węg. hipoteczny 4%, 1 los serbski 100-frankowy 2%.

Na **38 spłat** po **10 koron** miesięcznie:
(Główne wygrane **690.000** koron — rocznie 14 ciągnień)

1 los austryacki Czerw. Krzyża, 1 los włoski Czerw. Krzyża, 1 los Bazylika, 1 los turecki 400-fr.

Prawo gry po złożeniu 1-szej raty! poleca Prawo gry po złożeniu 1-szej raty!

Kantor wymiany „MERKURY“ Braci Eibenschütz, Kraków, Rynek gł. 5

Urzędowe kursa giełdy wiedeńskiej:

Wiedeń, dnia 1 września 1909.

	Dywid.	Płacą kor.	Płacą hal.	Żądają kor.	Żądają hal.
Renty (za 100 kor.).					
4% renta wspólna koronowa		95	85	96	05
4 2/10 % „ „ nieskonwertowana		99	20	99	40
4% „ austryacka złota 125 fr.		117	35	117	55
4% „ „ koronowa		95	80	96	—
3½% „ „ inwestycyjna		85	05	85	25
4% „ węgierska koronowa		92	65	92	85
3½% „ „ inwestycyjna		82	60	82	80
4% „ „ złota 125 fr.		113	50	113	70
Obligacye (za 100 kor.).					
4% gal. pożyczka krajowa z r. 1893		93	60	94	60
4% „ obligacye propinacyjne		97	10	98	10
4% pożyczka krajowa bukowińska		94	—	94	80
5% obligacye propinac. bukowińskie		100	40	101	40
4% pożyczka m. Lwowa z r. 1896		90	65	91	65
4% pożyczka m. Lwowa z r. 1900		92	50	93	50
4% węg. obligacye indemnizacyjne		92	65	93	65
6% Bułgarska pożyczka hipotecz. II em		123	50	124	—
5% Bułgarska pożyczka tytoniowa		120	60	121	60
5% renta rosyjska 1906 r.		100	25	100	75
Listy zastawne i obligacye komunalne.					
4% listy zast. austr. pow. Zakł. kred. ziem		95	—	96	—
5% listy zast. gal. Banku hipot. prem.		109	50	110	50
4½% „ „ „ „		99	25	99	75
4% „ „ „ „ koron.		94	—	95	—
4% listy zast. gal. Tow. kred. z. nieokr.		95	60	96	50
4% listy zast. gal. Tow. kred. z. 41 let		96	—	97	—
4% listy zast. gal. Tow. kred. z. koron.		93	90	94	90
4½% listy zast. gal. Banku krajow.		100	—	100	60
4% „ „ „ „ 57½ l.		94	50	95	50
4½% obl. kom. gal. Banku kraj. III em.		100	—	100	60
4% obl. kom. Banku kraj. IV. em.		93	55	94	55
4% oblig. kolejowe gal. Banku kraj.		93	50	94	50
4% listy zast. Banku krajowego bukow.		94	50	95	50
4% listy zast. Peszt. węg. Banku komerc.		92	75	93	75
4½% oblig. komun. Peszt. węg. Banku komerc. 10% prem.		102	75	103	75
4% obl. kom. Peszt. węg. B. kom 5% prem.		93	75	94	75
4% list. zast. austr. węg. Banku		98	20	99	20
3½% listy zast. węg. inst. kred. ziemsk.		84	50	85	50
Priorytety (za 100 kor.).					
4% kolei Lwowsko-Czerniow. 10% pod.		88	50	89	50
4% Lwowsko-Czerniow. nieop. 100 złr.		94	60	95	60
3% prior. kol. Dux Bodenbach		76	95	77	90
3% „ „ połud. za 500 frank.		276	65	278	65
4% obl. węg. kolei lok. 5% prem.		92	—	93	—
Akcye banków (za sztukę)					
Banku Anglo austr. 240 kor.	16·—	304	25	305	25
Zakł. kred. d. hand. i przem. 320 k.	30·—	663	10	664	10
Węg. banku kredyt. 400 kor.	40·—	766	50	767	50
Gal. banku hipotecznego 400 kor.	32·—	603	50	607	—
„ „ dla hand. i przem. 400 k	20 —	405	—	410	—
Banku dla kraj. koronnych 400 k.	24·—	473	40	474	40
„ Austro-węg. 1200 kor.	91·20	1773	—	1783	—
„ Związk. (Unionb.) 400 kor.	30·—	570	—	571	—
Bankvereinu 400 kor.	30·—	542	50	543	50
Dolno austr. tow. eskont. 600 kor	34·—	624	—	627	—
Zivnostenska banka 200 kor.	13 —	244	50	245	50
Akcye przedsiębior. transport.					
Kolei półn.-ces. Ferd. 2100 kor.	272½	5320	—	5360	—
„ Lwów-Czern.-Jassy 400 kor	27½	565	50	566	—
„ państwowej 400 kor.	33·—	755	—	756	—
„ południowej 400 kor.	0·—	118	60	119	60
Żeglugi par. na Dunaju 1050 kor	42·—	1013	—	1023	—
Lloydu 400 kor.	18·—	507	—	509	—
Adria 200 kor.	20·—	412	—	416	—
Genusscheine akcyj Staatsbahnu	8·—	280	—	283	—
Akcye przedsiębiorstw przemysł.					
Austr. Tow. górn. Alpine 200 k.	40 —	698	75	699	75
Praskiego Tow. żel. przem. 400 k.	170—	2760	—	2775	—
Schodnica 500 kor.	0·—	523	—	533	—
Węg. tow. elektrycznego 200 kor.	16·—	342	—	345	—
Rima Muranyi 200 kor.	28·—	616	50	617	50
Gal. Karpackie naftowe 400 kor.	15 —	746	—	756	—
Elbemühl, fabr. papieru 200 kor.	10·—	191	—	193	—
Wienerberger, cegielnia 240 kor.	34·—	750	—	759	—
Austr. fabryki broni 200 kor.	20·—	686	—	690	—
Hirtenberger 400 kor.	60·—	1075	—	1080	—
kopalni węgla Brüx 200 kor.	38·—	767	—	771	80
Poldihütte 400 kor.	24·—	484	—	488	50
Westböhmische Bergbau 200 „	20·—	475	—	478	—
Gal. tow. górn. w Szerszy 200 „	20·—	342	—	344	50

	nom. wart.	płacą kor.	płacą h.	żądają kor.	żądają h.
Waluty.					
Dukat cesarski		11	35	11	39
20-frankówka		19	06	19	09
Niemieckie banknoty za 100 marek		117	25½	117	45½
Włoskie banknoty za 100 lirów		95	—	95	20
10 funtów sterlingów		239	67½	240	05
Ruble (za 100 rs.)		253	75	254	75
LOSY. Losy.					
5% państw. z r. 1860	koron 1000	1620	—	1660	—
5% „ „ 1860	„ 200	462	—	474	—
bezproc. „ „ 1864	„ 200	593	—	604	—
bezproc. „ „ 1864	„ 100	296	—	302	—
węgier. premiowe z r. 1870	„ 200	411	—	419	—
węgier. premiowe z r. 1870	„ 100	205	50	209	50
4% regulacyi Cisy (Theiss)	„ 200	290	—	298	—
5% „ Dunaju	złr. 100	265	75	271	75
miasta Wiednia kom. z 1874	„ „	516	—	526	—
2% serbskie	fr. 100	95	25	101	25
serbskie 10-frankowe	„ 10	16	50	18	50
tureckie	„ 400	189	50	190	50
3% austr. Zakł. kr. ziem. I em.	złr. 100	276	25	282	25
3% „ „ „ II. em.	100	270	—	276	—
4% węg. Banku hipotecznego	100	240	50	246	50
węgierskie Bazylika (Dombau)	złr. 5	21	90	23	90
kredytowe z r. 1858	„ 100	493	—	503	—
Klary	„ 40	175	—	185	—
m. Krakowa	„ 20	116	—	126	—
m. Insbrucku	„ 20	118	—	128	—
m. Lublany	„ 20	79	50	85	50
Palffy	„ 40	233	—	243	—
austr. czerwonego krzyża	„ 10	53	75	57	75
węg. czerwonego krzyża	„ 5	31	65	35	—
włoskie „ „	fr. 25	45	—	47	—
węgierskie Josziv.	złr. 2	12	—	14	—
Rudolfa	„ 10	67	—	73	—
Salma	„ 40	265	—	275	—
miasta Salcburga	„ 20	110	—	120	—
Kwity premiowe.					
3% aust. Zakł. kred. ziem. I. Emis.		44	—	48	—
3% austr. Zakł kred. ziem. II. Emis.		91	—	97	—
4% węgier. banku hipotecznego		29	—	33	—

Kupony premiowe (*Prämienscheine*

Kupony	płacą kor.	płacą h.	żądają kor.	żądają h.
losów Bazylika	6	—	8	—
„ austr. czerwonego Krzyża	10	—	12	—
„ węg. „	6	25	8	25
„ włoskich „	12	25	13	50
losów serbskich tytoniowych	6	—	8	—

Kursa warszawskie. Rubli

	płacą		żądają	
4½% listy zastawne ziemskie	92	50	93	50
4% listy zastawne ziemskie	87	30	88	30
4½% listy zastawne m. Warszawy	89	40	90	30
5% listy zast. m. Warszawy	94	70	95	60
Losy rosyjskie I. em. z r. 1864	427	—	437	—
Losy rosyjskie II. em. z r. 1866	314	—	324	—
4% renta	87	35	88	35
4½% listy Wileńskie	84	50	85	50
4½% listy Łódzkie	87	—	89	—
4½% Obl. m. Warszawy	87	50	88	50

Ubezpieczenia losów przy wylosowaniu z najmniejszą wygraną

W razie wylosowania najmniejszą wygraną otrzymuje ubezpieczony los inny lub w razie umowy stratę w gotówce

Nazwa losu	Ciąg.	Premia	Strata
Losy Zakładu kred. ziem. II em. [1]	6/9	—·25	65 —
Losy serbskie tyton 10 fr. [1]	14/9	—·10	6·—
Losy „ „ 100 fr.	„	—·15	5·—
Losy Palffy	15/9	22.—	·—60
Losy 4% Cisy (Pleiss(	1/10	1·50	5·—

[1] Kwit premiowy, względnie kupon premiowy, należy w razie wylosowania do właściciela.

oraz 10 hal. portoryum i 14 hal. stempel przyjmuje

Kantor wymiany Braci Eibenschütz w Krakowie.

Właściciele i wydawcy: Bracia Eibenschütz. Odpowiedzialny redaktor: Wilhelm Eibenschütz
Z Drukarni Narodowej (N. Telz) w Krakowie, Gołębia 4. — Telefon 404.